

posteriora: nec videtur minus difficulter percepibilis medietas distinctione à se ipso, quam separabilitas à se ipso; quia tota difficultas etiam separabilitatis à se ipso oritur ex eo, quod idem non possum simul esse, & non est: quod eodem modo apparenter opponitur medietas distinctionis: vide P. Rhem num. 39. Differentia autem materialis inter hæc mysteria ratio est, quod Relationes Divinae non sint oppositas quod existentiam: sed potius essentiarum peram coextenses: at vero terminaciones liberae opponuntur quod existentiam: quia DEUS non potest simul idem velle, & nolle: Ubi nota axioma illud: In DEO omnia sunt communia: hoc est, identificabilia, vel identificata: utique intelligendum esse de his, quae simul existunt: non vero de his, quae non existunt: quare nolitio, & voluntio non debent posse invicem identificari.

541. Ob. 3. Non existere essentiam est non existere rem ipsam: ergo etiam existere essentiam, est existere rem ipsam: atque essentia actuorum contingentium omnium possibilium in DEO existit: ergo existunt omnes actus contingentia DEI possibilis, adeoque etiam nolitio mundi: & quidem necessaria; quia ejus essentia necessaria existit: quod est falsum. Resp. retorquendo argumentum. Producit essentiam, est produci rem ipsam: ergo non produci essentiam, est non produci rem ipsam: ergo, cum essentia non producatur, neque producitur filia. Resp. 2dō, dist. 1, conf. in creatis, conc. in Divinis, neg. cons. non enim omnis praedicata sunt communia. Ant. concedi potest; quia nulla deficit, aut producitur essentia, nisi sit creatura, in qua non admittitur distinctio virtutis.

542. Ob. 4. Quod existit, ut potuisse non existere, producitur: sed sic existit libera voluntio DEI: ergo. Confir. 1. Quod existit, ut potuisse non existere, imperfectè existit, & est imperfectio: ergo non potest identificari DEO. Confir. 2dō ex Pallavicino. Talis voluntus posset à DEO contemni: ergo non est aliquid Divinum. Confir. 3. Tali terminatio habetur existere, sive esse, ex beneficio DEI: ergo est creature. Resp. dist. maj. Quod existit, ut potuisse non existere quod essentiam, conc. maj. quod terminatio nem tantum, neg. maj. & dist. sic min. neg. cons. Adde, quod omne, quod producitur tantum creatura, vel ens ab alio, possum etiam consequenter iterum destrui, vel non existere, sicut de absolute DEI potentia, quod non convenit huic terminatio.

Ad 1mam confir. redit eam distinctio: cum enim libera voluntio DEI, supposito, quod existit, habeat identificaram essentiam, & existentiam Divinam infinitè perfectam, non potest imperfectè existere. Neque contingens, aut defectibilis tantum terminativa, & secundum quid, atque duntur antecedens, ut ait Gormaz num. 373. est imperfectio: sed aliquid requiritur neceſſarium ad conciliandam libertatem Divinam cum simplicitate. Neque est opposita perfectio simpliciter infinita ex hoc ipso, quod cum ea sit identificabilis. Sed neque est in DEO major perfectio, si voluntus non est terminativa, defectibilis: quia tunc ipse non est liber.

Ad adam confir. dist. ant. posset contemni

quod essentiam, neg. ant. quod terminacionem; subdit, antecedenter, aut quando non existet, omitt. ant. consequenter, & quando existit, neg. ant. & dist. cons. non est aliquid Divinum antecedenter, & quando non existit, conc. cons. consequenter, vel quando existit, neg. cons. Responsonis explicatio habetur ex num. 322, & seq. Ad 3. confirm. dist. ant. habet ex beneficio DEI est indistinctum ab essentia Divina, omitt. ant. distinctionem, neg. ant. & cons. Haunoldus num. 360, ait, non terminationem accipere beneficium: sed per eam aliis tribus beneficium, eamque se habere ut quo, non ut quod. Verbo: si per hos terminos non intelligitur aliud, quād esse in libera potestate DEI, ut potius detur terminatio voluntis, quād nolitionis, totum admittitur: si aliquid amplius, explicitur etiam clariss.

543. Ob. 5. Implicat, ut DEUS sit indisferens ad esse DEUM, vel non esse DEUM: atque hoc iuxta nos contingenter: ergo, prob. min. Volitus Divina est DEUS: sed voluntio Divina est indisferens, ut sit DEUS: ergo DEUS est indisferens, ut sit DEUS. Resp. retor. arg. Implicat, ut DEUS sit distinctus ab essentia Divina: sed hoc contingenter juxta adversarios, utpote Catholicos: ergo, prob. mi. Filius est essentia Divina: sed Pater est distinctus à Filio: ergo Pater est distinctus ab essentia Divina: atque Pater est DEUS: ergo DEUS est distinctus ab essentia Divina. Scilicet hic modus argumentandi non procedit in Divinis, ubi non semper identificata convenient in omni praedicato. In forma conc. maj. neg. min. ad prob. dist. maj. voluntio est DEUS, cum aliqua tamen distinctione virtuali ab essentia, vel cum discrepancy in aliquo predicato. conc. maj. neg. maj. & dist. min. est indisferens voluntio essentiarum sumpta, neg. min. terminativa sumpta. subdit, antecedenter, conc. mi. consequenter, neg. mi. & cons. Nec dicas, purè Divinum esse purè necessarium; hoc enim ipsum est, quod negamus, addita tamen semper solita modificatione.

544. Ob. 6. Si possunt identificari essentia simpliciter necessaria, & actus contingens, possum etiam identificari ens aeternum, & temporale: sed hac ratione volitiones Divinae non debent esse ab aeterno: ergo. Resp. retor. arg. Si potest identificari Filius productus, & natura non producta: id quod est Pater, & Filius relatae distinctus à Patre &c. potest etiam identificari ens temporale, & aeternum: quoniamque adversari dabunt disparitatem, serviet illa etiam nobis. In forma neg. maj. Ratio negandi imprimit est ipsa autoritas gravissima SS. PP. & Theologorum, afferentem, quod, quidquid in DEO est, aeternum sit, à qua recedere non licet: imò neque contra istam autoritatem admittenda sunt mysteria in DEO, aut distinctiones virtuales, vel discrepancy in praedictis. Cum ergo, quidquid in DEO est, habeat existentiam aeternam, nec sit illa prorsus ratio dicendi, quod existentia aeterna non communiceat praedictum aeternitatem cuiuslibet identificato, non est illa ratio dicendi, quod non omnia sint aeterna: temporale autem aeternum esse non potest, adeoque nec aeterno identificari. Rursus, si temporale identificaretur DEO aeterno,

aeterno, deberet ipse prius existisse sine illo temporali, & potesta per identitatem acquirere istud: hoc autem est aperte mutari, quod DEO repugnat: ergo.

545. Dices: Juxta nos DEUS est mutabilis;

ergo, prob. ant. DEUS potuisse habere nolitionem mundi: sed tunc fuisse alius DEUS, adeoque mutatus: ergo, Conf. 1. Si DEUS in tempore identificaret sibi aliquam nolitionem, mutaretur: ergo, si potuit ab aeterno eam sibi identificare, potuit ab aeterno mutari. Confir. 2dō. Si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, est alius, & mutaretur: ergo etiam mutaretur DEUS, si haberet nolitionem, quam modo non habet. Reip. Quomodo ergo adverfari ostendunt DEUM esse magis immutabilem, quam sit homo, ex quo capite eos impugnat Izquierdo? nam immutabilitas tandem stat iuxta ipsos in hoc, quod datur DEUS, & verum semper sit, rem fuisse, vel esse: quia immutabilitas datur ferme in quolibet homine. 2dō quomodo non mutatur iuxta ipsos voluntio DEI, quando obiectum destruitur? Sed quidquid de hoc sit, neg. ant. ad prob. neg. min. Sicut non est alius DEUS Pater, & alius Filius, quamvis ille habeat Paternitatem, & iste filiationem: ita non est alius DEUS nolens, & alius volens, quamvis sint diversæ terminaciones; quia scilicet manet eadem essentia Divina, antecedenter capax identificandi fibi terminacionis, aut voluntis, aut nolitionis.

Ad 1mam confirm. conc. ant. ex dist. 1mam num. 544. neg. cons. & paritatem. Non mutatur illud, quod à parte rei semper eodem modo se habet: atque DEUS semper à parte rei, in omni instanti imaginabili, eodem modo se habet, & filium in signo aliquo rationis potuisse alteri, terminative tantum, se habere, non transfeundo ab uno itatu ad alium, vel ab una terminazione ad aliam, aut à privatione unius ad habitum: sed unus statum præ alio immutabiliter assumendo, unam terminacionem præ alia pro tota aeternitate sibi identificando. Ad adam confirmat. retorquo arg. & quare Pater, non procedens à Filio, non sit alius DEUS, quia Spiritus Sanctus ab eo procedens. Debet respondere: quia est in ipso eadem immutata essentia: at si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, mutaretur essentia DEI: quia haec, ut ex fide habemus, modo tantum est capax identificandi sibi unam Personam procedentem à fólo Patre: in altero autem casu est capax identificandi sibi duas. At vero essentia Divina est antecedenter capax sibi identificandi non tantum unam, sed duas terminaciones, non quidem simul, sed dividim; nam essentia Divina exigit posse, tum velle, tum nolle. In forma neg. cons. Hac responsio suo modo etiam applicari potest ad 1mam confirmat: nam etiam essentia Divina non est capax identificandi sibi aliquid temporale.

546. Ob. 7. Ariani, ut probarent, Verbum Divinum, seu Filius DEI, esse creaturam, dicebant, eum contingenter, & liberè existere: at vero SS. PP. ut tuerentur, eum esse DEUM, & Patri confubstantiam, defendebant, cum necessario existere: ergo SS. PP. admittebant, quod non potuerit esse sine fide sapientia, & virtute, probant SS. PP. (quos tacito nomine refut, & sequitur S. Augustinus de Trinitate l. 6. c. 1) quod non potuerit esse sine Filio &c. de quibus rationibus vide Ruiz de Trinitate disp. 92. per totam.

Rufus Patres saltem subinrellerunt, Personatatem Filiū non esse exercitium libertum vo-

iunctatis Divinæ, neque supponere exercitum libertatis creatæ, aut Divina, ut supponunt actus contingentes intellectus Divini: altitudo autem esse realiter identificatam essentie, nec esse ullam necessitatē admittendū in ea Personalitate novum mysterium defectibilitatis, etiam tantum terminativa, & secundum quid, ac etiam duntaxat antecedenter. Tandem necessest Personalitatis Divina, si non haberetur ex traditione, sufficiens habet ex traditione, quia est aliqua species revelationis Divinae: & ex hac potuerunt Patres asserere, Personalitatem Filii necessariam esse: quia tamen traditio, vel revelatio non habetur circa terminations contingentes, de quibus loquuntur. Imo, an terminatio liberae voluntatis DEI talis vel tali sit, Patres formarer non examinarent, nec declararent: quamvis ita de libertate Divina psalm loquuntur, ut putemus, eos potius nostram, quam adverber sententiam amplexuros fuisse, si quam ampli exsuffient.

549. Dices. 1. SS. PP. contra Arianos ita argumentabantur: Filius est DEUS: ergo necessariō exsistit: ergo non potuit non esse: ergo non potuit libere productus: sed hoc argumentatio juxta nos esset nulla: ergo. Respondeo. Arriaga quidem ait, SS. PP. ita argumentato fuisse, sed non probat: nec etiam texus adducit ab Aldrete citato num. 547, id probant: & SS. Patres potius volebant probare, quod Filius sit DEUS, quam ex hoc alia predicata inferrejam, si Ariani admisissent, Filius est DEUM, de aliis difficiens non fuisse. Unde Filius esse necessariō genitum, fuit responso data a SS. PP. ad argumenta Arianorum: cum enim illi vellent probare, cum esse Pater minorem quoad atatem, & coquid voluntariè, vel liberè genitus sit, sicut producunt creatura ex tempore, SS. PP. respondebant, Filius esse necessariō genitum, sicut nascitur splendor ex luce, vel etiam lux ex sole, adeoque non debere esse pater minorem.

Dein, si etiam ita argumenta fuisse, maxime volebant inferre, quod existentia ipsius sit necessaria, & indefectibilis, adeoque eadem cum substantia, vel essentia Patris, quod negabant Arian: nos vero facile admittimus; nam etiam essentia voluntatis libere est necessaria, ut sepe jam dictum est. Nec dicas, PP. supponuisse, quod nulla terminatio, vel prædicatum possit identificari essentia Divina, quod non fit aternum, ac necessarium; nam quod nihil non aternum, posse DEO identificari, hoc quidem facile concedimus: quod nihil non absolute, & antecedenter etiam necessarium posse DEO identificari, negamus, Patres supponuisse: fed ad summum supponerunt, quod nihil, quod sit Filiatio, & non sit absolute necessarium, possit DEO identificari. Cur autem potius Filiatio, quam aliud prædicatum, debeat necessaria esse, defundendum est, ut dictum n. 548, ex aliis rationibus, & vel maximè ex traditione, vel revelatione. In forma om̄, prim. enthym. dicitur subsum, argumentatio eti nulla, si sumatur in sensu legiūmo neg. min. in alio sensu, omitt. min. & neg. conf. Scilicet, debent subintelligi illa, quæ diximus, & argumentatio erit optima. Quod autem SS. PP. eas rationes non exprefserint, ideo factum; quia non erat opus; nec enim erat de-

his controversia, & si Ariani admisissent, Filius Patri esse conlubantiam, non fuisse difficultates in admittendo, Filium à Patre esse inseparabilem; cum mysterium liberatatis Divine non facile transiliret ad Filiationem. Imo de hoc forte Ariani non cogitabant, qui de essentia Filiū maximè cum SS. Patribus contendebat,

Dices 2. Ariani docuerunt, Verbum esse Filium voluntatis DEI, seu esse libere productum: SS. Patres hoc negarunt: ergo nihil libere productum potest DEO esse immutatum: atque terminatio contingens est libere producta, & intrinsecā DEO: ergo. Resp. conc. imo. entymemate, neg. min. subsumpt. quia terminatio non est producta; alias foret nova Persona, distincta a producente: sed tantum est identificata. Dein jam responsum a n. 546, adij. quod objectum de Filiatione, seu Verbo libere productum. Ut tamen pateat, quid Ariani voluerint dicere per hoc, quod Verbum sit Filius voluntatis, adscribo verba S. Hilarii Pictavieni. libro contra Concilium Jam vitâ suum circa med. editions Parisiensis a. 1685, folio 293, ubi de Concilio Seleucensi, & de vocibus Honosios & Homosios scribens, refert responsum cujusdam Ariani ad suam questionem: Ego, ait, quandam eorum, qui forte ad me pertendantur afferat, quia ignorans rerum gestarum percontatur sum, quia sibi vellet istud, ut, qui unam substantiam Filii esse cum Patre damnasset, vel esse simili substantia denegasset, dissimilitudinem damnaret. Tunc mihi, Christianum DEO finitem non esse, sed similem Patri esse. Ruris hoc obsecrari nubi videbatur. De quo cim iterum interrogarem, tunc hec ita locutus est. Dico, cum dissimilem DEO esse, similem Patri posse intelligi; quia Pater voluerit creare nisi modi creare, que similitudine sibi placuerit. & idcirco similem Patri esse; quia voluntatis est potius Filius quam Divinitatis; dissimilem autem DEO esse; quia neque DEUS esset, neque ex DEO, id est, de substantia DEI natus esset. Hec audiens hebat, neque credidi, donec publicè ex consenserent omnibus eorum propinquis huius similitudinis ratio predicaretur. Ex quo patet, Arianos per Filium voluntatis non intellexisse, nisi creaturam voluntati Divinæ conformia volentem producam: qualem esse Christianum negasse Patres nemus dubitamus.

550. Ob. 8. Volitio DEI necessaria, est simpliciter infinita in volendo; ergo sine alia terminacione etiam vult contingencia. Confir. Juxta nos DEUS posset crescere quoad velle: hoc non potest dici: ergo. Resp. dist. tunc infinita in volendo intra suam lineam, conc. ant. extra illam, neg. ant. & neg. conf. Simile quid respondeamus de scientia Divina num. 299. Ad conf. neg. maj. Crescere significat additionem successivam, quæ in DEO non datur. Si autem per crescere tantum intelligere habere ab altero plura decreta, imprimit minus propriæ loqueris: dein in nostro systemate tantum est unum realiter, & virtualiter decreta, quo DEUS potuit plura, vel pauciora pro libitu decernere, in quo nihil est absurdum. Si etiam supponas decreta virtualiter distincta, juxta Authoras ea admittentes non est absurdum, admittere, quod DEUS potuit habere pro libitu plura, vel pauciora talia decreta.

551. Ob. 9. Si terminatio contingens voluntatis est realiter identificata DEO, deberet habere omnes perfectiones simpliciter simplices, vel absolutas: atqui illas non potest habere: ergo, prob. mi. Inter perfectiones simpliciter simplices, & absolutas etiam est esse absolute necessariam: item posse identificari nolitione actu existenti: atqui has perfectiones non potest habere terminatio contingens voluntis, ut patet: ergo. Resp. retor. arg. Inter perfectiones absolutas etiam est esse communicabiles tribus, esse identificabile cum Filio: sed has non potest habere Paternitas: ergo. In forma dist. maj. terminatio deberet eas perfectiones habere identice, substantiæ, & neutraliter, conc. maj. deberet habere denominative, vel adiective, neg. maj. & dist. sic minor. neg. conf. ad prob. dist. iterum min. ut prius, & neg. conf.

Prædicata, quæ competunt naturæ, ut virtualiter, vel certè, ut quidam volunt, speciæ, ali modo formaliter, distinctæ à Personalitatibus, vel terminatio contingentibus, non debent haberi à Personalitatibus, vel terminatio nominis denominative, vel adiective, seu ita, ut ita prædicta possint eas terminations, vel Personalitates, immediate denominare, vel tanquam adiectiva illis attributis: neque enim verum est: Paternitas est communicabilis tribus: est identificabilis Filius. & pariter non verum est: Volitio mundi est absolute necessaria: est identificabile nolitione ejusdem mundi. Sed ea prædicta debent tantum haberi ita, ut per modum substantiarum possint prædicari: & sic verum est: Paternitas est communicabilis cum tribus: Volitio est absolute necessaria exsistiendi: item Volitio est antecedens identificabilitas cum nolitione: scilicet est essentia Divina, quæ est communicabilis tribus, absolute necessaria, & identificabilis antecedenter nolitione. Hac responso supponit distinctionem virtualem inter prædicta necessaria, & contingenta, quam dati infra probabimus disp. 5. de Trinitate. Qui eam distinctionem negant, distinguunt maj. deberet habere eas perfectiones ipsa terminatio formaliter accepta, neg. realiter accepta, conc. Sed hanc responsonem non sufficeret, infra ostendemus.

552. Ob. 10. Vel terminatio contingens, ut distincta ab essentia, est perfectio, vel non est perfectio: neutrum potest dici: ergo. prob. min. Si est perfectio, tunc tam terminatio voluntis, quam terminatio nolitionis est perfectio: fed utramque DEUS habere non potest: ergo dabitur in DEO privatio a ieiunis perfectio, e. g. nolitionis, quod dicti non potest: cum DEUS debet esse summe perfectus. Si autem non est perfectio, tunc est imperfectio, quæ DEO repugnat: deinde videtur ex se absurdum dicere, quod id, quod est realiter DEO identificatum, non est perfectio. Resp. conc. maj. neg. mi. ad prob. aliqui admittunt, illam terminacionem, ut distinctam ab essentia, esse perfectionem: alii negant, prout scilicet sententia de Paternitate, ac Filiatione, & Spiratione passiva in Divinis, quas aliqui volunt esse perfectiones, etiam prout sunt distinctæ ab essentia: alii negant, esse perfectiones, prout sunt distinctæ: sed ajunt, esse quidem perfectas, vel habere perfectionem, sed tantum illam, quæ est essentia, sicut sunt existentes per unam existentiam, non autem habent plures existentias, de qua re videatur Muñoz de essentia, & attributis DEI disp. 3. sec. 4. & Ulloa de DEO disp. 2. cap. 6. & seq. Cum his, & aliis inferitis disp. 5. de Trinitate dicam & ego, non esse perfectiones virtualiter distinctas ab essentia: neque tamen propterea sunt imperfectiones: sed ad summum erunt predicatae neutra. Hac ratione facile ostenditur, in DEO nunquam dari privationem perfectionis. Sed de hoc plura fuo loco.

553. Qui admittunt has terminations, etiam ut virtualiter distinctas, esse perfectiones, ad primam part. illius probat. minoris omitunt maj. & conc. mi. negant autem conf. quæ non est legitima; quia tamen non datur in DEO privatio aliquis perfectionis, ut ait Gormaz; haec enim est carentia in subiecto capaci; DEUS autem non carerit unquam illa perfectione, i. cuius est capax; nam in ligno priori, seu indifferente, non est capax nolitionis; alias non est indifferens, sed jam determinatus: neque in signo posteriori DEUS est capax nolitionis; quia timebit jam volitionem, quæ essentia est exclusa nolitionem: neque etiam deinceps est ejus capax ob suam immutabilitatem.

Si dicas, saltem admittandam in DEO carentiam aliquis perfectionis. Respondent isti autores, non est absurdum, admittere carentiam perfectionis aliquis, cuius capax non est. Sic datur in DEO carentia omnium perfectionum mixtarum. Si urgeas, non debere admittiri in DEO carentiam perfectionis simpliciter simplices. Respondent; terminatio illam, ut distinctam, non est perfectionem simpliciter simplicem (de qua re num. 12. & seq.) quia melior non est, quæ omnis alia cum ipsa non identificabilis; nam, si erat nolition perfectio est, & argumentum supponit, cum ea voluntio negat in tertio identificari potest. Si dicas: neque admittandam in DEO carentiam perfectionis simpliciter talis. Resp. dist. ill. si ei determinare debatur, vel non aliunde compenatur, conc. securus, neg. illatum. perfectio autem nolitionis compenatur per voluntatem. Sic etiam loquuntur de Patre, & Filio, quorum prior non habet filiationem, posterior non habet paternitatem, quin sint imperfeci, aut careant perfectione debita. Si autem uterque obiectetur, DEUM latenter caritum aliquia perfectione non compensata per equivalentem, si haberet puram omissionem liberam, fors responderebunt cum Arraga disp. 27. de DEO num. 21. & disp. 29. num. 23. (cujus rationem obiter adduximus, s. 53.) non est possibilem puram omissionem liberam in DEO.

ARTICULUS V.

An Decretum DEI distinguuntur inter se virtualiter.

554. Q uæstio est, an inter varia decreta DEI, e. g. collativum auxiliis, praedefinitivum, permisivum, reprobativum, prædeterminatum &c. detur distinctione plus quam formalis, seu rationis ratio- cina, ita, ut verè contradictione de ipsis verifi- cen-

centur, an non: ad quam resolvendam prænoto 1mo, licet in creatis actus intellectus, & voluntatis plus quam formaliter sint distincti, non etiam in DEO debere ita esse distinctos; nam non primis in actibus Divinis realis distinctione dari non potest: virtualis autem secum afferit mysterium simile mysterio SS. Trinitatis; unde nec ista admitti debet, nisi, ut ait Munieſſa *disp. 8. ſect. 1. n. 7.* mysteria fidei eam cogant admittere, aut, nisi efficacissimis rationibus probetur: atque ratio, quod unus sit actus intellectus, alter voluntatis, non est efficacissima ad probandam distinctionem istam: ergo. In hoc communioneſtati conſentient, dum negant distinctionem virtualem inter prædicata Divina absoluta, & necessaria: qualia etiam sunt cognitio necessaria DEI de sua exiſtentiā, & amor sui ipsius: quorum unus est actus intellectus, alter voluntatis.

555. Neque dicas, cognitionem debere prælucere, & dirigere ad voluntatem, seu amorem, conſequenter debere ad hunc pro priori natura præsupponi; nam non est cognitio Divini à parte rei prior ad amorem, sed est tantum specialis modus tendendi actus Divini, ex natura sua simul cognoscens, & amans, taliamen modo, ut amet; quia cognoscit: non vicifim cognoscit; quia amat. Unde illa prælucencia, vel directio non est formalis, sed tantum eminentialis: & non præcedit pro priori natura, sed tantum pro priori ratione; atque conſtituit in dicto speciali modo tendendi actus Divini. Sic quoque, & non aliter admitti debet in ordine ad actus Divinos illud axioma. *Nihil volitum, quin pre cogitum.*

Unde etiam reduplicaciones, quæ solent hic fieri, à parte rei plus non significant, quam eundem actum esse simul cognitionem, & voluntatem, & habere speciem illum modum tendendi. Eadem ratione etiam explicari debet, quod cognitio alicuius ad amorem, scilicet alicuius equivalenti tali, seu ementali, contenta in speciali illo modo tendendi, ferme sicut quantum de voluntate creata uno codenique actu vult finem, & media, volitio finis alicuius, & determinat formaliter ad voluntatem medium. Videatur Munieſſa de *effientia, & attributis Divinis disp. 8. ſect. 1.* Quod autem dictum hic de scientia visionis necessaria, & amore necessario, idem dicendum de scientia visionis contingente, & amore, seu voluntate contingente, ut paret consideranti. Dico: scientia visionis, non scientia media; quia, cum scientia media conſtituat libertatem DEI in actu 1mo, non potest esse per identitatem etiam virtualem commixta cum actu 2do, sed debet esse separabilis ab actu secundo, seu potens exiſtere sine ipso; alias tolleretur libertas: quia autem sunt inter se separabiles, sunt virtualiter distincta, utpote verificativa prædicatorum contradicitoriorum.

556. Prænoto 2do, DEUM posse objecta disparata, vel etiam, quorum unum dependet ab altero, tanquam effectus à cauſa, vel finis à medio, aut vicifim, unico realiter, & virtualiter indiſcibilis decreto decernere; nam id potest etiam homo; quoniam enim hic possit per duos actus talia objecta successivi velle, e. g. prius sanitatem, posita medicinam, tamen est innegabile, quod per unicum actum possit simul velle sanitatem,

tatem tanquam finem, & medicinam tanquam medium. Quare ex eo, quod objecta sint inter se distincta, aut unum sit cauſa, alterum effectus, unum finis, alterum medium &c. non sequitur, quod etiam volitio unius sit distincta à volitione alterius, vel cauſa volitionis alterius &c. nisi forte in fenſu purè formalis. His notat⁹

557. Dico. DEUS unico realiter, & virtuaderit indiſcibilis actu omnia simul decernit, nec datur distinctione plus quam formalis inter decreta Divina, ita S. Thomas 1. part. queſt. 19. art. 5. in corp. dicens de DEO. *Uno aliud vult omnia.* Sequentur Granadus, Molina, Valentia, Antonius Perez, Borull, Aranda, Haunoldus, Rhem, Sagara, Esparza, Munieſſa de *effientia, & attributis DEI disp. 8. ſect. 4. num. 58.* & alii ab hoc citati. Senentiam hanc probat Esparza 1. ſect. 9. 27. de DEO 4. 3. & seq. fuit ex Scripturis, & PP. ut videri potest. Ego probo ratione, & amb̄ negativa. Distinctio virtualis admitti non debet, nisi, ubi fides, aut gravissima ratio nos cogit: atque in nostro calu neutrā nos cogit: ergo, maj. admittitur. min. prob. ſolutione objectionum. Accedit, quod admittendeſt forent, ſaletem juxta plurimam tentationem, plurimæ tales distinctiones ratione scientiarum medium, visionis, decretorum indiſcernentium, efficacium, objectorum ſibi invicem subordinatorum, diſparatorum &c.

558. Prob. conclusio 2do. DEUS antecedenter ad omne exercitum libertatis ſuſt habet scientiam medianam de omnibus ſub quacunque conditione contingentis futuri, adeoque est instrutus plenifim, & comprehenſiva notitia rerum omnium decernibilium: ſimul etiam omnipotens est: ergo potest simul omnia decernere unico virtualiter actu: ergo defacto ita decernit. prob. ant. DEUS non potest aliquid decernere faciendum, vel omnitem, niſi ſiat illud poſſibile, & comprobabile cum aliis, adeoque cognoscat etiam alia omnia; alias eaco modo decerneret, & caco modo eligeret unum ex infinitis aliis generibus, ſpeciebus, & individuis poſſibilibus, si haec antecedenter non cognoveret: ergo debet antecedenter ad decretum habere omnem completam scientiam simplicis intelligentiae de omnibus poſſibilibus. Et de hoc nemo dubitat, etiam ex eo, quod haec scientia fit prædicatum absolute necessarium; talia autem prædicata ex omnium ſententia præcedant prædicatum contradictionem.

Insuper DEUS nihil potest decernere, niſi ut gubernator infiniti sapientis, atque prudens: ad hoc autem requiriunt, ut, antequam aliquid decernat, ſciat non tantum, quid ex illare, ſed quid etiam ex qualibet alia, ita ex infinitis cuiuslibet rei cum alia combinationibus, aut coextensitate, vel oppositione, aut omissione sequatur; alias non infiniti sapienter decerneret; quia alius cum majori notitia sapientius decerneret, ut et ex feclarum; ergo debet DEUS ante omne ſumum decretum habere totam scientiam medianam de omnibus conditionate futuri. Addotamen i. han necessitatem habendi ante omne decretum scientiam medianam, ita latè acceptam, non oriri ex eo, quod aliter libertas creata non salvaretur; nam tamē falvaretur ſufficienter per partialem. ut ita dicam, scientiam medianam, de eo, quod hic & nunc

decrenum antecedens, & decernens exiſtentiam meritorum. Resp. neg. ant. intellexit de prioritate plus quam formalis, ſeu inferente distinctionem virtualem. ad prob. dif. maj. ſupponit merita absolute prævia per viſionem plus quam formaliter distinctam à decreto. neg. maj. per viſionem formaliter tantum distinctam, conc. maj. Distinguuo etiam minorem, merita non poſsum ita exiſtere ſine præsuppoſito decreto ad eorum exiſtentiam physicam in ſe actualē. conc. min. ad exiſtentiam eorum tantum intentionalem, quæ eft ipſa scientia viſionis. Subdit. fine decreto formaliter præsuppoſito. omitt. min. fine decreto realiter, aut virtualiter præsuppoſito. neg. min. & conf.

Pobatur jam prima conf. Qui plura comprehendit, & ſcīt de eventibus conditionate futuri, potest plura uno actu decernere; quia objectorum dependentia, causalitas, vel ſuccelſio &c. non impedit unitatem decreti ex num. 556. ergo. Sic, ut ait Granadus, quo magis architectus comprehendit totam ſtructuram palati, eſt plura ſimul jubet parari: ſic, ut ait Sagara, quo plura Rex prævidet circa expeditionem bellicam, eſt pluribus ſimul providet: ergo, cum DEUS prævidet omnia, ſimul omnia potest decernere. Et certe affligari non potest, quid DEO omniscio, & omnipotenti deſit, quod minus ſimul omnia decernere poſſit. Secunda conf. prob.

1. Poſſe decernere omnia ſimul, & id non facere, provenit, vel ex imperfectione potentia physica, aut morali, vel ex levitate animi, aut morositate, vel irresolutione, quæ DEO repugnat. 2do. Omnia ſimul decernere eft modus in genere volendi comprehenſivus, perfectissimus, & simplicitati Divina conformifimus, ac ipſa ſuſtentione videtur pulcherrimus, & DEO dignifimus, adeoque debet ipſi tribui. Ceterè, ſi Angelis perfectioribus (ex S. Thoma 1. part. queſt. 55. art. 3. & alius) tribuuntur species universales, ut uno intuito plura cognoscant, debet DEUS omnia unico intuitu ſimul cognoscere, quæ cognoscuntur actu poſſunt: cumque voluntas non degeneret a nobilitate intellectus, debet haec omnia, quæ decernere vult, & unico actu decernere poſſet, ſimul per ſimul decernere, videatur Munieſſa loco cit. num. 557. Omitt. hic brevitatis cauſa argumenta, quæ decretis diviſibilibus adhuc objici poſſunt, quæque diſſicilem habent ſolutionem.

ARTICULUS VI.

Solvuntur Objectiones.

559. O B. 1. Decretum dandi premium propter merita, præsupponit pro priori aliud decretum: ergo ad cauſandum ſuo modo hunc affectum præſupponit unum ad alterum: conſequenter virtualiter distinguantur; quia cauſa debet diſtingui ab effectu. Resp. neg. maj. Caſualitas meritorum respectu premii ſtat in hoc, quod DEUS velit premium, non quomodo conſuecat, ſed per talem tendentiam, quæ reſpicit merita tanquam cauſam premii, ſive digna præmio, cui dignitati, ſeu exigentia velit ſe DEUS conformat: quæ tendentia eft cuique nota ab experientia. Sic actus, volens ſimul medicinam, & sanitatem, vult medicinam ut medium, & sanitatem ut finem, non per hoc, quod intentio sanitatis cauſet intentionem mediæ (non enim

merita ſint cauſa premii, niſi ut absolute prævia cauſent affectum Divinum, ſeu decretum dandi premium propter merita: ſed absolute prævioſio non ſupponit decretum: ergo ad cauſandum ſuo modo hunc affectum præſupponit unum ad alterum: conſequenter virtualiter distinguantur; quia cauſa debet diſtingui ab effectu. Resp. neg. maj. Caſualitas meritorum respectu premii ſtat in hoc, quod DEUS velit premium, non quomodo conſuecat, ſed per talem tendentiam, quæ reſpicit merita tanquam cauſam premii, ſive digna præmio, cui dignitati, ſeu exigentia velit ſe DEUS conformat: quæ tendentia eft cuique nota ab experientia. Sic actus, volens ſimul medicinam, & sanitatem, vult medicinam ut medium, & sanitatem ut finem, non per hoc, quod intentio sanitatis cauſet intentionem mediæ (non enim

enim potest actus causare se ipsum sed per speciem tendentiam.

Hac responsio est ad mentem Angelici i. part. quest. 19. a. 5. ubi querit, an voluntas DEI habeat causam, & respondet negativè. tum in corp. ait, quod, si quis unico actu intendat finem, & medium, intentio finis non sit causa intentionis mediis, quamvis per talem actum medium ordinetur ad finem, & consequenter ille sit causa istius. Docet ulterius, quod, sicut DEUS non representari intellexit, nec cognitio unius in DEO est causa cognitionis alterius, ita nec discurrat affectivè, nec volitus unius sit causa volitionis alterius: sed quod DEUS velit utrumque simul, ordinans, non unam volitionem ad alteram, sed unum objectum creatum ad alterum: & concludit his verbis: *Vult ergo hoc esse propter hoc, sed non propter hoc vult hoc: quia aliter reddit ad id.* dicens. Non quod aliquid sit DEO causa volendi, sed in quantum vult, unum esse propter aliud.

562. Dices 2dō. Juxta nos scientia visionis esset etiam virtualiter identificata cum decreto: ergo esset causa rerum, quod tamen communiter nostri negant, quibus nos non oppofimus num. 361, prob. conf. Decretum est causa: ergo etiam scientia realiter, & virtualiter identificata. Rsp. conc. ant. diff. conf. Scientia visionis in sensu formaliter accepta, neg. cons. in sensu reali, vel virtuali, omitto, vel conc. conf. Scientia hac non est causa in sensu formalis; quia res non futura sunt; quia pravidentur; sed ideo pravidentur; quia futura sunt, ut fuit probatum a num. 360. & seq. In sensu tamē reali, vel virtuali accepta scientia est causa, sicut decretum, quod est causa remota, & impeditibilis respectu actuum libenorū creature, ut infra dicemus. Ubi nota, etiam res futuras non esse causam scientia visionis strictè dictam; quia haec est incaubilis.

563. Urgebis. Est imperceptibile, quod scientia visionis realiter, & virtualiter sumpta possit dici causa remota; cum subequatur objectum creatum. Rsp. nego illatum. Scientia visionis non sequitur objectum physicè jam existens; sed tantum objective existens: atqui non est absurdum, quod causa, pravertit remota, sequatur effectum objective existentem. Sic cognitio finis supponit finem objective existentem, & tamen cauill illum falem remotè; quia causat eum intentionem.

Si dicas, cauill non posse subsequi effectum absolute futurum, quamvis tantum in intentione voluntatis, aut tantum objective existentem. Rsp. diff. non potest subsequi sub omni formalitate, cone. sub aliqua tantum, neg. Debent hoc omnes admittere in quinque decretis efficacia DEI, quod tanquam causa praecedit tanquam medium autem, in quo videtur necessario effectus absolute futurus, & a quo hic representatur, eundem objective existentem aliquo modo subsequitur, sive aliqui supponit. Nec in hac prioritate, vel posterioritate, tantum rationis, qualicunque mutua, est illa implicativa: immo, si etiam esset plus quam prioritas rationis mutua, esset ad summum inter causam physicam & intentionalem, vel duas intentionales, quae per se praeceps non repugnaret; quamvis aliqui

de repugnet, aliquid revera esse ad scientiam Divinam plus quam ratione prius.

Pausis sic habet. Postquam DEUS per scientiam simpliciter intelligentia prævidit, rem esse possibilem: & per scientiam medianam, quod sub his, vel aliis conditionibus sit, vel non sit futura: tunc liberè identificat sibi terminationem volitionis, vel volitionis, prædefinitionis, vel permissionis &c. Jam cauill quo DEUS rem vult, terminatio illa simul, & inseparabiliter, est representatione objecti futuri, tam in seipso, quam in seipso terminatione, seu modo formaliter duplice. Talis terminatio, vel actus prærequisitur ad quodcumque objectum creatum, absolute futurum, licet non prærequisitur sub omni formalitate; nam non prærequisitur, ut representatione objecti est: & hinc sub illa ratione dicitur formaliter sequi negative, seu posterioritate rationis, sequita, ut non ideo sit objectum absolute futurum; quia datur formalitas scientie; sed porius ideo detur haec formalitas; quia datur objectum: non autem positivè, ut ab ea producatur, vel eam pro prior natura strictè dicit, aut magis, quam pro priori rationis, præsupponit) at vero idem actus, seu terminatio realiter sumpta, objectum tanquam causa falem media tamen antecedit.

564. Dices 1. Ideo res datur; quia DEUS eam vult, vel permittit: non ideo datur; quia eam cognoscit: ergo verificantur contradictionia de decreto, ac scientia. Rsp. haec tam parum esse contradictionia, quam ista: ideo contrito tendit in peccatum; quia est odium: non ideo contrito tendit; quia est amor. Sensus tantum est iste: actus ille contingens DEI est causa rerum; quia volitus est: non est causa rerum; quia cognitio est: in sensu autem reali, vel virtuali, decretu, & scientia sunt causa eodem modo ex 562. Dices 2. Decretum non supponit objective objectum absolute futurum, sed tantum conditionate futurum: scientia visionis supponit illud absolute futurum: ergo iterum verificantur contradictionia. Rsp. diff. ant. non supponit, ut decretum est. conc. ant. di scientia est. neg. ant. & conf.

Urgebis. Ergo antecedenter ad decretum DEI potest aliquid dici absolute futurum. Rsp. neg. Illatum ita simpliciter prolatum; quia neque potest simpliciter dari aliquid futurum ante scientiam visionis realiter acceptam; nam tam decretum, quam scientia visionis, realiter accepta, debet semper praecedere positivè tanquam causa physica remota, & impeditibilis respectu actuum libenorū creature. Hoc tamen admitto, quod ens, absolute futurum, sit aliquo modo intentionalerius prius, & praecedat negativè ad decretum, non quidam sub omni formalitate acceptum, sed sub formalitate scientie: adeoque detur prioritas aliqua, quia tamen non repugnat, ut dictum num. 562. Accedit, quod scientia visionis non videat effectum futurum independenter à se ipso.

565. Quod autem spectat ad id, quod dictum est, decretum supponere tantum objectum conditionate futurum, recolenda sunt dicta num. 43. & seq. scilicet quod idem sit objectum absolute futurum, & conditionate futurum. Et quamvis dici deberet, quod decretum haberet obje-

vel respiceret objectum alio modo, hic modus non se teneret ex parte objecti, sed ex parte decreti, nec aliud inferretur, quam, ad hoc, ut res decerneretur, non prærequiri scientiam visionis: ut autem absolute videatur, prærequiri decretum; hoc est, unam formalitatem prærequiri formaliter ad alteram, & eminentialiter dirigere ad alteram, ex dictis num. 55. Si queras, quid aliud sit à parte rei cognosci objectum conditionate futurum ab eo, quando cognoscitur absolute futurum. Rsp. effe aliam realiter cognitionem DEI, qua habet identificatam sibi hanc terminationem, quam potuisse non habere: in objecto autem non est diversitas. Hoc tamen etiam notandum, quod idem sit objectum, sive existat, sive non existat: & hinc non datur aliud, quando res existit, quam prius cognitum fuerit: sed id, quod prius non existit, nunc existit. Unde nunc non datur à parte rei objectum scientie de Antichristo (nec enim negatio est objectum ejus scientie) sed primum potesta dabitur. Nec aliud præsupponit scientia visionis, aliud scientia media: sed tantum præsupponit alio modo: qui tamen modus non est tenet ex parte objecti, sed ex parte potentie intellectiva. Nempc, ut possidiatur absoluta scientia visionis, requiritur, ut intellectus sit pro priori rationis expeditus formalitate decreti: quia formalitas non requiritur, ut sit expeditus ad scientiam medium.

566. Ob. 2. Reputnat decretum positivè reprobatum homini, ante peccatum absolute præsum: ergo absolute præsum, seu scientia visionis de peccato, debet praecedere decretum reprobatum: sed ante illam scientiam jam debet dari decretum permittivum: ergo unum decretum debet praecedere alterum: ergo debent esse virtualiter distincta. Rsp. diff. conf. præsum debet praecedere positivè, neg. conf. debet praecedere negativè, hoc est, non sequi. conc. conf. & diff. subiuncti. decretum permittivum debet praecedere positivè, neg. subiuncti. debet praecedere negativè, conc. subiuncti. diff. etiam 1. conf. unum decretum debet praecedere alterum positivè, neg. 1. conf. negative, seu tantum formaliter, conc. 1. conf. & neg. 2dām.

Scientia visionis, sumpta formaliter, non praecedit rem, cuius est scientia, neque praecedentia illa eminentialiter, quam explicavimus num. 55. at vero aliquando praecedit rem aliam praecedentia negativè, hoc est, ut ratione sit prior, & illa res sit; quia datur scientia visionis de alia re: sic dictum decretum reprobatum; quia datur scientia visionis de peccato, non viceversa: & sic scientia haec eminentialiter praecedit decretum illud: nunquam autem praecedit haec scientia decretum realiter, aut virtualiter. Et de hoc decretum reprobativo, seu puniendi propter peccata, ferme diffundendum est, ac de decreto glorificandi proprietas, de quo num. 55. & seq. Dico ferme: nam quale sit discrimen inter reprobatum, & praedestinationem, inferius dicemus: quod tamen differunt, qualcunque sit, non infert aliam distinctionem inter decretum, quam formaliter. Habet ergo actus reprobativus haec praedicata: 1. quod permittat peccatum. 2. quod videat hoc absolute futurum. 3. quod velit poenam peccati. 4. quod velit per talem tendentiam, quae tendat in poenam propter peccatum, non

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

vicissim: inter quæ nulla datur prorsus contradictionis.

567. Dices. Juxta dicta DEUS eodem indivisibili decreto decernit absolute hominem creare, & damnare: hoc non stat cum Divina clementia: ergo, prob. min. Fuisset eligibilis homo relinqui in suo nihilo: ergo. Resp. Cur DEUS sit magis clemens, quando hominem damnat per secundum decretum, tamen jam ab æternō coëxistens priori, quam si eum damnat statim per primum? & cur complexum hoc decretorum sit eligibilis, quam unum decretum? Respondebis, alterum subsecutus libertatem hominis, & exire propter liberam hominis malitiam. Sed idem tenendum de nostro decreto, quod formalitatem damnationis habet identificatam ex determinatione libera malitia humanæ, & impedibilem ab homine. In formaneg. min. ad prob. dist. ant. suffit eligibilis antecedenter ad liberum abulum beneficij creationis, neg. ant. consequenter ad liberum abulum. conc. ant. & neg. conf. Certe plurimi beneficij, etiam ipso summo Incarnationis, abutuntur homines: qui propterea simpliciter sit eligibilis carere illis, quam ea habere: sufficit igitur, si antecedenter ad abulum sint magis eligibilia; nec propter abulum cestant esse maximi favores DEI.

568. Ob. 3. DEUS sapientissime permittit peccatum subsecutus propter aliud praecedens: hoc non stat sine multiplicazione decretorum: ergo. Conf. 1. DEUS Petrum amat, dum est in statu gratiae: odi autem, dum est in statu peccati: hoc explicari non potest sine virtuali distinctione volitionum, scilicet amoris, & odi: ergo. Conf. 2dām. Causa finalis, & morales sunt priores natura ad effectum per decretum DEI: ergo etiam decretum DEI debet esse prius naturæ: adeoque constituere actum primum proximum. Rsp. neg. mi. Decretum puniendi debet suo modo explicari, ut decretum præmiandi, de quo num. 55. Nec scientia visionis de peccato priore causat decretum permittivum posterioris, sed tantum permissionem passivam, seu formalem non impeditionem: quia sive sit in negatione auxiliis efficacis, sive in alio quoconque, non identifieret cum DEO.

Ad 1. confir. neg. min. Difficultas haec communis est omni sententiæ: quia oritur ex immutabilitate affectus Divini: nec tollitur per distinctionem virtualem; quia haec non potest facere, ceſare priorem affectum, quod tamen rubidus videtur requiri ad hoc, ut Petrus modò sit amicus, modò inimicus DEI. Imò nec per realē distinctionem decretorum, vel affectuum tolleretur haec difficultas; quia nihil horum consequenter efficitur defecibile. Solutio communis est, quod DEUS ab æternō, simul, & semel, pro certo tempore, vel pro certis circumstantiis, Petrum amat, pro aliis autem odio habeat absque illa distinctione decreti. Si etiam homo potest aliquid velli pro aliquo tempore, pro quo e. g. delectabile est, cum proposito illud postea alienandi, vel omnino defruendi.

Ad 2dām conf. neg. ant. Oviedo controv. 9. de anima punit. 5. & allii. ego omisi. ant. neg. conf. Non omnis forma, que tribuit denominationem subjecto, est etiam capax illius denominationis. Sic effectus posterior tribuit cauilla de.

denominationem prioris, quin sit prior. Saltem decretum non debet esse immediate prius natura; sufficit, si sit remoto prius; nam tamen sufficienter connectere unum cum altero poterit, ex ita que hac dependenti effectus ab his causis impeditibilis, sicut ipsa causalitas. Quare, sicut DEUS per decretum suum vult e. g. dispositions: & simul vult properas paratus esse ad concurrentem (in quo juxta hanc sententiam stat prioritatis dispositionum ad effectum) ita vult, vel permittis istas causas, finales, morales &c. & dein properas vult, paratus esse ad concurrentem, quia ista volitio, vel decretum, debeat poni ex parte actus primi proximi. Imo nec ipsa cause morales, vel finales, debent esse immediate priores, seu constitutere actum primum proximum, sed tantum cognitione, vel amor earum, nondum efficac, sed tantum complacencia (alias ipse amor tolleret libertatem, ut potest efficaciter post se trahens actum subsequentem) atque sic causa moralis ad actum sape est voluntas DEI, seu decretum, quod non constituit actum proximum.

569. Dices. Scientia visionis de peccato Petri constituit libertatem DEI ad puniendum, vel parendum; quia, supposita illa, DEUS est adhuc liber ad utrumque: ergo est distincta virtualiter a decreto punitivo: ergo etiam decretum permisivum peccati est ab hoc posteriori distinctum. Resp. neg. ant. Scientia visionis, non quidem formaliter sumpta, attamen realiter, aut virtualiter sumpta, determinat DEUM ad puniendum, scilicet, quia DEUS punit; quia ipsa est identificata etiam virtualiter cum illo decreto. Quare libertatem DEI in actu primo constituit tantum scientia simplicis intelligentiae, & scientia media directa, quibus suppositis, DEUS est liber ad determinandum se, ut vel potius absolute habere decretum permisivum, identificatum scientia visionis de peccato, vel praedictum, cum scientia visionis de negatione peccati: item est liber, ut, si velit permittere peccatum, habeat scientiam visionis de peccato, identificatam decreto puniendo, vel decreto parendo: non autem est liber ad habendam scientiam distinctam.

Quando igitur Authores aliqui dicunt, DEUM, supposita scientia visionis de peccato, esse liberum ad puniendum, aut parendum: vel loquantur juxta sententiam nobis oppositam, & non debemus eos sequi: vel loquuntur tantum in sensu formal, hoc est, quod formalitas scientiae visionis, praecisive sumpta, non determinat DEUM ad puniendum, sed hic adhuc sit praecisive liber; cum haec formalitas, praecisive sumpta, sit indifferens ad utrumque decretum, sicut scilicet animal ad rationale, & irrationaliter: item quod scientia visionis formaliter precedat, & sit prior ad decernendam poenam, vel veniam.

570. Ob. 4. DEUS habet voluntatem antecedentem effectivem inefficacem omnes homines salvandi: haec voluntas distinguuntur virtuiter, tum a decreto praedictivo, tum a reprobativo: ergo, prob. min. Repugnat, idem decretum virtualiter indivisibile velle idem efficaciter, & inefficaciter: ergo illa voluntas debet esse distincta a decreto praedictivo. Rursus, si non

est distincta illa voluntas antecedens a decreto reprobativo, DEUS omni sua voluntate vellet damnationem hominis: ergo nullum faceret beneficium reprobis, quod est falsum. Resp. dist. maj. ita, ut sit inefficax etiam respectu praedictorum, neg. maj. tantum respectu reprobatorum, conc. maj. & neg. min. ac conf. ad unam partem probationis omittit ant. & nego conf., vel potius suppositum, quod decretum illud, seu voluntas antecedens, respectu praedictorum, sit inefficax, ad 2dam partem prob. dist. ant. ita, ut simus eadem omni voluntate vellet etiam eorum salutem, conc. ant. ut hanc non vellet, neg. ant. & conf.

Suppono, idem decretum DEI posse esse efficax respectu aliorum objectorum, & inefficax respectu aliorum; quia in hoc nulla est prosrus contradicatio; sepe enim homo vult aliquid efficaciter facere; quia faciliter potest: & aliquid inefficaciter, si non est nimis difficultas. Suppono etiam, DEUM velle salutem omnium, non decreto confusione tendente in omnes (quod est imperfectum) sed clare, & distincte in quolibet. Huius suppositus, facile capitur, quomodo idem decretum respectu praedictorum sit absolutamente efficax, tum quoad media salutis, tum quoad ipsam salutem: respectu reprobatorum vero sit efficax quoad media salutis sufficientia, quia effectivè confort, & quia uniuersus sunt beneficia DEI, ratione quorum hoc decretum etiam reprobis est valde beneficium: item quod sit efficax saltem effectivè quoad eorum salutem; quia DEUS sincerè vult eos salvare, quantum est ex parte sua, & in hunc finem dat media: nec per ipsum stat, quod minus salutem: quamvis id decretum non sit respectu ipsius salutis efficax effectivè; quia DEUS non demittit eis absolute gloriam: sed hoc provenit ex eorum culpa, ut omnes dicere debent.

571. Ob. 5. Singula creatura, etiam ut invicem coexistentes, habent suam unaquaque peculiarem amabilitatem, & peculialem contemptibilitatem: ergo qualibet, etiam ut alteri coexistens, est amabilis a DEO separabiliter, seu per amorem ab aliis separabilem: ergo volunties DEI, & decretu sunt separabiles, prob. conf. Qualibet res per suam contemptibilitatem potest retrahere affectum Divinum a se: ergo potest amorem sui separare ab amore aliarum rerum: ergo potest etiam amari per affectum separatum ab amore aliarum; quia potest attrahere affectum Divinum, dum alia retrahunt. Confir. Juxta nos, si vel multa, qua de facto existit, non daretur, tunc DEUS totum mundum, ejusque ordinem, ac omnia alia, aliter, seu per alii decretum decreverisset: hoc est incredibile: ergo.

Resp. Haec phrasis paulo obscuriores, in antecedente positæ, tantum significant, quamcumque creature posse amari, vel non amari, quia amet, vel non amet altera: quod totum cedetur, & dist. conf. qualibet creatura est amabilis separabiliter, seu per amorem, qui sit separabilis ab amore alterius simili existente, neg. conf. qui non sit amor alterius. conc. 1am, & neg. 2dam conf. Potest qualibet creatura amari, vel non amari; potest enim DEUS elicere amorem, qui tendat in plures, vel pauciores creatu-

ras pro libitu: at non potest amari creatura per amorem, qui tendat in ipsam solam, nisi DEUS velit eam solam, & nullam aliam amare; quando enim vult plures amare, aut decernere, debet omnes uno amore amare, & uno decreto decernere, ad prob. dist. eodem modo. Ad conf. dist. ma. aliter, hoc est per decretum habens aliam terminacionem, conc. maj. aliter statuens, subdist. de musica illa, conc. maj. de aliis rebus, neg. maj. & sic dist. min. neg. conf.

572. Ob. 6. Leges Divinae constituent actum primum proximum liberum: sed haec sunt decreta DEI; quia lex constitutur ex voluntate legislatoris: ergo, Resp. neg. maj. Actum primum constituit sola cognitione legum, quia potest dari, quando lex non est, nec essentialiter connectitur cum existentia certa legis. Dices. Hæc cognitione sape stat in actu fidei, essentialiter praesupponente legem, seu decretum. Resp. dist. in actu supponente hoc decretum in individuo. neg. in specie, om. nam hic actu fidei potest dari, sive decretum principiis sit praedictum, sive permisivum, modo habeat formalitatem praecepi: unde nihil est ex parte actus 1am essentialiter connexum cum actu 2do; nam actus fidei est indifferens, decretum est impendibile: & quidem stante actu fidei, hic enim potest dari, seu componi cum utroque decreto, sive praedictivo, quod infert actum secundum praeceptum, sive permisivo, quod infert eis omissionem, modo, ut dictum est, habeat formalitatem legis, seu praecepi: quia formalitas etiam non connectitur cum actu, sed est adhuc omnino indifferens. Superest difficultas de applicatione, seu preparatione omnipotentiæ ad concurrentem, pro qua explicanda sit

ARTICULUS VII.

An Applicatio Omnipotentiæ constitutiva actus primi proximi stet in decreto DEI.

573. Notandum 1mō, libertatem in actu primo esse potentiam, quæ potest omnibus ad agendum prærequisitus, potest agere, & non agere: intellige, in sensu diviso; quia homo liber debet habere similitatem potentiae, quamvis non potentiam similitatis. Et siquid potest agere, & purè non agere, seu purè omittere, dicitur libertas contradictionis: si autem potest agere aliquid posuisse oppositum, dicitur libertas contrarietas. Ex hoc autem sequitur quod neque ille sit liber, qui non habet, vel non potest pro libitu habere omni necessaria ad agendum: neque ille, qui habet impedimentum inauricibile agendi: neque etiam ille, qui est necessitatus ad agendum, ut patet. Unde, ut quis sit liber, requiritur, ut habeat principia requisita ad utrumque cum exclusione, tum impedimentorum, tum etiam necessitatum ad unum determinatum exercitum. Hæc supponenda ex tractatu de act.

574. Notandum 2dō, ad actum liberum, præfertim, si supponatur extrinsecè liber, non prærequisiti tantum principia, à quibus ipse pro-

cedit, seu, quæ in ipsum influunt, sed etiam alia, à quibus non procedit, quæque non influunt. Sic e. g. ad actum amoris DEI liberum non tantum prærequisitur motivum alliciens ad DEUM amandum, sed etiam aliud retrahens, licet hoc nec physicè, nec moraliter influat in actum amoris. Ratio est; quia actus liber ut talis debet procedere à potentia expedita ad utrumque: ergo ab habente principia non tantum ad unum, sed etiam ad oppositum. Unde, licet amor DEI ut sic non exigat motivum retrahens, ut patet in Beatis, qui amant DEUM intensissime sine motu retrahente: ut exigit hoc ut liber. Hinc actus primus liber componitur ex duobus actibus primis partialibus, quorum unus involvit principia e. g. ad amorem: alter involvit principia ad omissionem amoris, vel odium. Licet autem aliquid non sit influxum in unum e. g. amorem, tamen potest constitutere actum primum liberum ad illud; sicut contra etiam, licet aliquid non sit actuum, potest tamen impetrare actum liberum, e. g. catena pedibus injecta non est aeterna repectu fugæ, sed impeditiva.

Infert ex his Sagara in manu scriptis, non omnia constitutiva actus primi liberi esse priora natura ad actum liberum; quia e. g. morivum retrahens non est prius natura ad amorem; nam ad illum non determinat, neque ut causa, neque ut dispositio, aut conditio, nec in genere physicè, nec in moralè: sed tantum est prius natura ad omissionem, vel odium. Si dicas, motivum retrahens factem esse prius natura ad amorem ut liberum, responderet hic auctor negando illatum. Stando in sententia statuente libertatem extrinsecam actus; nam amor ut liber est idem, ac complexum ex amore, & agi primo: adeoque illud motivum, cum non sit prius ad amorem, deberet esse prius ad actum primum, seu ad seipsum, quod repugnat. Quare illud motivum est tantum concomitans actum liberum; quia scilicet, ut voluntas possit dici liberè agere, debet durante sua actione habere motivum retrahens; nam hoc necessariò exiguntur a judicio indifferente. Hinc non omne illud est prius natura ad actum 2dum, quod constituit quodmodocunque actum imum totalem: sed quod ita constituit, ut iniat, vel certè determinet ad actum 2dum. Quidquid autem sit de hac doctrina, de qua etiam potest videri Gormaz de act. hum. num. 328, 329. Et 472, fatem juxta eos, qui docent actus extrinsecè liberos, non sunt omnia ita priora, ut actus 2dus ea essentialiter respiciat, etiam tantum disjunctive.

575. Notandum 3iō, constitutiva actus primi liberi diversimode se habere ad actionem liberam; nam 1mō aliqua sunt indifferenta, ut conjungantur cum utroque extremo, & in utrumque influunt: ita se habet voluntas, omnipotens, cognitione motivi allicientis, & retrahentis, si sit unica; nam, si alia effet cognitione motivi allicientis, & alia retrahentis; tunc illa non influeret in actum, e. g. amorem. 2dō alia sunt quidem indifferenta, ut conjungantur cum utroque: non tamen in utrumque, sed in unum tantum influunt: ita se habet cognitione duplex, quarum una representat tantum motivum allicientis, altera retrahentis; item gratia actualis, que non

non influit in peccatum. 3tō alia sunt indifferētia, ut conjungantur cum utroque, sed in neutrum influunt: ita se habeat negationes impedimentorum, & necessitatis, quae dicuntur constitutiva negativa: neque constitutiva potentiam in ratione activa, sed libera. 4tō voluntas praeter conjungibilitatem, & potentiam influentiā in utrumque, habet insuper indifferētiam electionis, & privativę ius determinandi se, & alia conprincipia ad agendum, vel non agendum &c.

Notandum 4tō, eti⁹ quis actū non habeat omnia praequāta, si tamen possit ea pro libitu habere: vel, eti⁹ adīst impedimenta, si tamen possit quae ea prohibit removere, tamen esse sufficiēt liberum. Sic, licet de nocte non possis legere sine lumine, si tamen hoc pro libitu possis accendere, liberes ad legendū: & sic de aliis; libertas enim, maximē in consideratione Theologica, stat non tam in potestate physice proxima ad agendum, e.g. legendū, sed in potestate moraliter imputativa proxima, que constitutiva sufficiēt per potestatē acquirendi praequāta, vel tollendi impedimenta, ut patet in modo adducto exemplo.

576. Notandum 5tō, alium esse actū primū remotū, aliud actū primū proximum. Ille est causa actū primi proximi, & hunc non constitut, saltem non necessari⁹, nisi forte considereret quod omnipotentia DEI, que constitut omnes actū primos creatos remotos, & proximos, ut considerant patebit. Itē est causa, vel potentia expedita ad ipsam actionem, e.g. actū primus proximus ad legendū est potentia videndi, & legendi, lux, liber, cognitio &c. actū primus remotus est, pater hominis legen⁹, typographus, bibliopegus &c, qui non constitut actū primū proximum; nam mod⁹ daretur homo potens legere, etiam per creationē, & sine patre, itēm liber sine illis artificib⁹, daretur tota potentia proximē expedita ad legendū.

Notandum 6tō, alium esse actū primū proximum libertatis creat⁹, aliud actū primū metaphysic⁹ libertatis Divinæ; quia aliud est, DEUM esse liberum, aliud hominem. Actū primus proximus liber DEI involvit e.g. omnipotentiam, scientiam, simplicis intelligentiæ, & medianam directam de actibus nostris conditionante futuris; quia DEUS nihil potest decernere nisi post plenissimam, & comprehensivam notitiam finis, mediorum, congruentiæ, disconvenientiæ, proportioni⁹ &c. ex quo plura supra n. 558. At vero actū primus liber hominis involvit quidem omnipotentiam, sine cuius concursu nō potest fieri: sed non involvit scientias illes; quia mod⁹ homo habet sufficientia auxilia, & omnipotentiam ad concurrentem partem &c. eti⁹ per impossibile DEUS nullam scientiam habere de futuro. evenit, jamille efficiēt libere ad operandum.

577. Si peras, quid igitur libertas creat⁹, seu actū primus liber creature, dicat formaliter, seu quid constitutivē involvit? Resp. Involvit 1mō ipsam voluntatem creat⁹, quae est rectum libertatis, & subjectum recipiens denominationem liberi in actu primo. 2dō cognitionem indifferētē, seu boni, & mali, aut al-

līcētē, & retrahentem: five jam una cognitio utrumque motivū representat, five fint duæ, aut plures pro diversitate motivorum. 3tō carentiam omnis impedimenti inauffabilis à voluntate, vel necessitatis ad unum, & inimpeditibilis. 4tō præsentiam omnis prærequisi⁹ à voluntate pro libitu inacquiribilis: tales sunt gratia excitantes ad actum supernaturale, habitus virtutum, vel loco istorum omnipotētia specialiter applicata &c. 5tō ipsam omnipotētiam, non quidem productivam ipsius voluntatis, vel auxiliorum &c. (nam sub hac ratione omnipotētia constitut actum primū remotū) sed tū concursivam cum voluntate ad actum, quem voluntas eigit.

578. Jam verò omnis causa constituens actum primū proximum debet esse applicata, five preparata ad agendum; alias non est proximē expedita; cum tamen actus primus proximus sit idem, ac proximē expeditus ad agendum: ergo etiam omnipotētia Divina, ut constitut actum primū proximum, debet esse ita applicata, seu preparata. Et hac applicatio debet continuare libertatem proximam: quælio autem jam est, si quo hac applicatio, seu preparatio consitit; si enim decretum sit virtualiter unicū, non videatur posse constitui in decreto; quia deberet admitti, quod hoc decretum constitueret actum primū proximum liberum, quod non videtur posse dici.

Ratio est. Sive decretum hoc sit prædefinitivum, five permisivum. Præcidentem enim, five indifferētē conjungibilitatis cum utroque extero, in hoc systemate non datur) est tempore essentialiter connexum, vel cum actu, vel cum omissione ejusdem: nihil autem essentialiter connexum cum uno extero libertatis videatur posse constituere actum primū proximum indifferētē, etiam⁹ est impeditibile; quia tamen tolleret libertatem; vel enim voluntas efficit libera in sensu composito talis entitatis, e.g. decretū; vel in sensu diviso: non in sensu compito; quia non potest omitti actus, stante illa entitate, vel decreto: non in sensu diviso; quia etiam⁹ daretur sensus divisus, quatenus impedit ea entitas, vel decreto: sed sic non daretur amplius libertas: ergo prob. min. Sublat⁹, vel impedito aliquo constitutivo libertatis, per se requirit, tollit⁹ libertas ipsa; nam, ablata parte, auctor totum: ergo.

579. Quidam ingeniosus Recentior in *theſſibus de libertate creat⁹ Dilinge anno 1711. editis* disputat, an non possit dici, quod actus primus proximus liber constitutivus per aliquod decretum disjunctum, vel indeterminat⁹ sumptum, sicut e.g. libertas equitandi constitutivus per aliquum equum indeterminat⁹ sumptum; atque ingeniosus multa ibi pro affirmativa sententia congerit. Et siquidem defendit id posset, nostra lētentia non observet: at non fido speciosè dictis, quibus ipse auctor non fudit, dum sub finem negavit, amplectitur: nam actus primus proximus liber totus est hypothesis, seu conditio scientie media, ut est in confessio apud nos: at non potest DEUS ex parte hypothesis scientie media videre, five disjunctum, five divisum, decretum prædefinitivum, aut reprobatum; ergo, Prob. min. DEUS deberet ita dicere

cere e.g. Si Petrus habuerit banc gratiam, vel omnipotētiam applicatam per aliquod decretum, tam̄ consentiet: sed DEUS non potest ita dicere per scientiam medium: ergo, prob. min. DEUS non tendit confusè in aliquod decretum, sed clare distinguat prædefinitivum, ac permisivum: adeoque, quamvis disjunctum affirmaret ita decretum, ramen sic diceret: Si Petrus habuerit gratiam, vel omnipotētiam applicatam, five per decretum prædefinitivum, five permisivum, consentiet: atque DEUS non potest sic tendere per scientiam medium: ergo, prob. facile min. Hæc propositione, ut recte Revidores Romani rescripserint anno 1709, est DEO indigna, & ridicula; quia esset simili⁹ huic: Si muro indisceretur color, five albus, five niger, dealbaretur: vel huic: Si haberem equum, vel navem, equitarem, vel: Si Petrus ad me venire, five virūs, five mortuus, me verberaret: quæ sunt ridicula, & inepta; nam omnia, quæ ponuntur ex parte hypothesis propositionis conditionalis, five determinat⁹, five disjunctum, debent esse conductucent ad conditionatum, sicut quilibet equus, etiam disjunctum, conductus ad equitandum: atque decretum permisivum tam parum conductus ad confundem, immo fortè minus, quam color niger ad dealbandum, vel navis ad equitandum.

580. Dein dicta propositione partim effet necessari⁹ vera: partim effet falsa. prob. Prima pars propositionis: Si Petrus habuerit gratiam per decretum prædefinitivum se tenens ex parte hypothesis, consentiet: est necessari⁹ vera, adeoque non affirmabilis per scientiam medium, sed per scientiam simplicis intelligentie: altera verò: Si habuerit gratiam per decretum permisivum se tenens ex parte hypothesis, consentiet: est necessari⁹ falsa: ergo non potest illo modo a DEO affirmari. Et certe eodem modo posset dici, gratiam necessitatem, & insufficientem posse, disjunctum acceptas, constitutivæ hypothesis scientie mediae, adeoque sufficere ad libertatem humānam: & DEUM posse per scientiam medium dicere: Si Petrus habuerit aliquam gratiam, consentiet &c. ergo gratia Janienistarum non tolleret libertatem.

581. Dico igitur. Formalis applicatio, seu preparatio omnipotētiae Divinæ ad concurrentem cum creatura stat, immo in ipsa omnipotētia Divina ex se, seu ex concepit causa prima ita constituta, ut, quandocunque creatura agit, etiam ipsa necessari⁹ agat: sicut immensitas DEI exigit, ut, ubicunque, etiam de novo, est locus, statim adiicit vel artem, ut, ubicunque de novo est creatura, ei statim coexistat. 2dō stat in ipso actu primo proximo, creato completo, qui exigit concunsum omnipotētiae Divinæ cum voluntate creat⁹, ita, ut sine miraculo negari non possit ille concursus; sicut enim hunc concursum exigunt causa 2da necessaria, ita etiam libera. 3tō in negatione omnis impedimenti, five hoc sit decretum miraculofum, impediens actionem creat⁹, & consequenter concursum omnipotētiae, five aliquid aliud. His tribus positis, habetur, quidquid requiriatur ad hoc, ut omnipotētia Divina sit preparata, & applicata ad operandum. ita Sagara, Muniesha disp. 9. de omnipotētia DEI sed. 12. & communiter illi auctores, qui decretura DEI virtualiter dividivit statuant.

583. Prob. concl. Physicè omnipotentia Divina est applicata per imminutatem identificatam: moraliter autem applicatur sufficiens per ista tria, ex quibus tamen nullum est decretum DEI: ergo. Unde aliquo modo omnipotentia Divina se habet, ut habitus, qui, quandoconque adest, semper cum voluntate, pro hujus determinatione, concurrit, quin per decretum DEI formaliter, & positive applicetur, aut reddatur expeditus ad concurrentem; sic enim etiam omnipotencia, intime creature agenti præfens, & physicè applicatisima, semper parata est cum voluntate pro hujus determinatione concurrens, quando haec per reliqua conpropria (qua ipsa etiam exigunt concurrentium omnipotentiam) est expedita; quin debeat per decretum positivum, se tenens ex parte actus primi proximi, determinari: sed sufficit decretum se tenens ex parte actus primi remoti, per quod, sicut debet DEUS conferre habitus, & reliqua principia necessaria voluntati, ita debeat etiam nolle impetrare omnipotentiam. Dixit tantum, omnipotentiam habere se aliquo modo, sicut habitus; nam habitus, etiam realiter sumptus, non potest impetrare actionem voluntatis, neque potest nolle concurrens: potest tamen hoc omnipotencia realiter sumptus, utpote identificata cum voluntate Divina.

584. Confirm. conclusio positivè, saltem contra nos, & plurimos alios, negantes prædeterminationem ad materiale peccati. Decretum indifferens, quod ipsi statuerunt, non applicar formaliter omnipotentiam ad actionem peccaminosam: ergo debeat ipsa per se, vel per aliquid aliud esse applicata, ut agat: atqui nihil assignari potest, nisi ea, qua à nobis assignata sunt: ergo. prob. ant. Decretum indifferens non potest habere hunc sensum, ut DEUS dicat: *Volo concursus, vel ad actum bonum, vel ad actum malum:* nam si voluntas DEI codem modo se haberet ad bonum & malum, quod est falsum, & contra Tridentinum. Et sane, ut ait Sagrata, si homo diceret: volo datur, vel per fas, vel per nefas; male veller: ergo etiam male veller DEUS, si diceret: volo exercere omnipotentiam, vel per actum bonum, vel per actum malum.

585. Nec dicas, decretum sic tendere: *Volo concurrens, vel ad actum bonum cum inclinatione, vel ad malum contra inclinationem;* nam, si positivè vult concurrens ad malum, hoc ipso non agit contra inclinationem efficacem; ipsa enim voluntio positiva est efficax inclinatio ad malum. Quod autem simul jungatur inefficacem voluntati, non excusat à malo; nam etiam, qui negat fidem meum mortis, habet inefficacem voluntationem sua negationis; quia autem eam voluntatem vult, tamen graviter peccat. Igitur decretum tantum posset habere hunc sensum: *Volo concursus ad actum bonum: permitto concursus ad actum malum:* sed hoc decretum tantum non impedit omnipotentiam à concursu: hoc autem non est eam applicare, ut patet milles ex eiuspli.

Sic, si tantum non impedio, ut alter meo instrumento, vel etiam mea manu, alterum percussit, ego neutrum applico ad percussionem: qui tantum non impedit peccatum alterius, non positive illum applicat ad peccandum: neque

est causa physica peccati: in modo nec moralis, si non teneat impetrare: ergo, si alter non impedit peccatum, debet supponi aliunde applicatus, aut determinatus: ergo etiam, si DEUS per decretum indifferens, ab adversario assertum, tantum non impedit omnipotentiam à concursu ad actum malum, debet illa aliunde jam esse formaliter applicata, & preparata ad illum. Quod si autem formalis applicatio omnipotentiae ad actum malum non sit in decto DEI, nulla est ratio efficax dicendi, quod applicatio, vel preparatio necessaria ad actum bonum, debet in decreto considerare, ut patet consideranter, & magis paretur ex solutione objectionum.

ARTICULUS VIII.

Solvuntur Objectiones.

586. Ob. 1. Omnipotentia Divina, & decretum DEI sunt realiter idem: ergo, si applicata est omnipotencia per se ipsam, est applicata per decretum. Confirm. Applicatio agentis creati ad passum non constituit formaliter in entitate causa, & actu primo proximo: ergo neque applicatio agentis increati, seu omnipotentiae. Resp. neg. conf. Etiam natura Divina, & Pater, sunt idem, quia natura generans. Datur scilicet distinctione inter omnipotentiam necessariam, & decretum contingens, similis illi, que datur in Divinis in naturam, & Patrem. Ad confit. neg. conf. Applicatio causa creata neque sit in decto DEI: ergo neque in hoc statu applicatio omnipotentiae. Scilicet aliae denominaciones non possunt explicari sine entitate modali, aliae non sine decto: aliae vero sine utroque: & talis est denominatio omnipotentiae applicata, quia non est physica (nam physicè applicata est per imminutatem) sed moralis, significans omnipotentiam esse expeditam, vel preparatam ad concurrentem: quod totum habetur sine decto, sicut adversarius habetur sine decto.

587. Ob. 2dō. Juxta nos omnipotentia Divina est applicata antecedenter ad dectum DEI: ergo creatura potest absolute agere ante dectum DEI, quod est falsum. Confirm. Libertas creata non potest dari sine decto DEI: ergo nostra sententia est falsa. Resp. 1. neg. conf. Quia non solum omnipotentia applicata, sed etiam alia conpropria requiruntur: neque omnia, etiam ab omnipotentia, suppleri possunt, e.g. cognitione respectu voluntatis. Resp. 2. neg. ant. Applicatio formalis omnipotentiae ut dictum, stat particulariter etiam in actu primo, qui non datur ante dectum, sed ab hoc debeat causari, sicut non debeat constitui. Ad conf. dist. ant. Libertas non potest dari sine decto eam causantem, conc. ant. sine decto eam constitutente. neg. ant. & conf. Si libertas datur absolute, datur etiam dectum, eam absolute causans: si libertas tantum datur conditionate, sufficit etiam tantum conditionare dari dectum.

588. Ob. 3. Concursum debet esse DEO voluntarius, & liber: talis esse non potest, nisi constituitur per dectum: ergo. Confirm. Si applicatio omnipotentiae ad actus creature libe-

ros non involvit dectum DEI, neque applicatio ejusdem ad actus DEO liberos involvet dectum DEI: hoc est falsum: ergo, prob. min. Omnipotentia se habet sicut manus in homine: sed manus non est expedita ad operandum, nisi per voluntatem: ergo nec omnipotentia. Resp. om. ma. neg. min. Vel loquimus de concursu in actu primo (hoc est, de applicatione, aut preparatione omnipotentiae) & hic non debet esse liber formaliter, & in se, sed tantum per denominationem extrinsecam à decto illam causante: sicut actus fidei, vel actus externus, non est liber in se, sed per denominationem extrinsecam ab imperio voluntatis eum causante. Vel loquimus de concursu in actu 2dō: & hic non debet esse DEO liber, aut voluntarius; quia potest esse peccaminosus. Ad summum debet esse liber à DEO permisus, seu permisio ipsius debet esse libera.

Ad confit. om. ma. neg. min. ad prob. om. ma. dist. min. manus non est expedita, hoc est, non est determinata ad agendum. conc. min. non est preparata, ut mox agat pro determinatione voluntatis. neg. min. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. Applicatio omnipotentiae, vel preparatio, plus non dicit, quā, ut ipsa parata sit ad mox agendum pro determinatione voluntatis, non autem, ut actu agat; nam, quamvis omnipotentia sit applicativa, tamen, si voluntas agere nolit, etiam ipsa non ager: & hinc, sicut ad actu agendum omnipotentia exigat, vel pro priori ratione presupponat, determinationem voluntatis, hac tamen non constituit applicationem. Et sic etiam manus est applicata, hoc est, parata ad agendum, antecedenter ad actu voluntatis: quamvis ad hoc, ut actu agat, debeat à voluntate determinari. Quod autem actu primus proximus DEI, non quidem ad voluntandum, sed ad agendum ad extra, involvit dectum DEI, non probat, idem etiam involvit ab actu primo proximo creature; quia alio remittitur, ut DEUS actu immediate liberè producat, aliud ut eum ita producat creatura.

589. Ob. 4. Applicatio omnipotentiae ad actus bonos debet constitui ex decto DEI: ergo aliquod dectum constituit actu primum, prob. ant. alia DEUS non magis est propensus ad bonum, quam ad malum: itēmque actu primus proximus ab eo collatus eodem modo se haberet ad bonum, & malum: sed hoc est falsum, & partim etiam contra Tridentinum: ergo. Resp. neg. ant. ad prob. neg. utrumque membrum maj. In actu primo proximo non involvit voluntio DEI: unde in illo nulla est propensio formalis DEI, neque ad unum, neque ad alterum: in actu autem remoto DEUS utique est magis propensus ad bonum, quam ad malum; quia dat actu primum proximum ex intentione boni, fuendendo, & præcipiendo etiam illum: alterum vero prohibendo, & tantum permittendo. Ex quo habetur, neque ipsum actu primum proximum, saltem quoad principia, quæ proveniunt à DEO, ad illa determinante, eodem modo se habere ad malum, & bonum; nam illustratio, & inspiratio Divina utique magis tendit ad bonum. Si autem nihil aliud adversarius intelligat, quam actu primum ad neutrum possit conciliare, facile conceditur maj. & neg. min.

Itaque quodecumque dectum collativum actu primi proximi liberi, determinate sumptum, est impeditibile ab homine. Non tamen ideo etiam est impeditibilis pro libitu hominis ipsa libertas, seu ipse actu primum proximum; nam,